

DABAS REZERVĀTI

Grīņu dabas rezervāts (LV0100300)

1. Teritorijas īss raksturojums

DIBINĀŠANAS GADS: 1936.

ATRAŠANĀS VIETA: Pāvilostas novada Sakas pagasts.

PLATĪBA: 1454,9 ha.

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS: izstrādāts 2008. gadā (2008–2018).

LIKUMS: Grīņu dabas rezervāta likums (16.03.2000.).

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI: nav.

Dabas rezervāts veidots ļoti reta meža augšanas apstākļu tipa – grīņa un ļoti reti sastopamās grīņu sārtenes *Erica tetralix*, kas Baltijas jūras Kurzemes piekrastē sasniedz izplatības areāla ziemeļaustrumu robežu, aizsardzībai. Rezervātā konstatēti septiņi ES nozīmes aizsargājamo biotopu veidi, no tiem nozīmīgākās platības aizņem slapji virsāji.

Dabas rezervāts atrodas mežainā apvidū pie Durbes upes. Rezervāts un tā apkārtnē ilgstoši ir bijusi pakļauta cilvēka dažādām ietekmēm. Teritorijas biotopu veidošanās bija cieši saistīta ar cilvēku apmešanos uz dzīvi šajā apvidū un saimniekošanas veidiem – mežu ciršanu, līdumu lišanu, ganišanu, zāļu purvu pļaušanu. Dažas no tām pozitīvi ietekmēja dabas vērtību, piemēram, pļavu, virsāju un zāļu purvu, veidošanos un saglabāšanos. Daļa rezervāta, kā arī piegulošās teritorijas, ir nosusinātas, kas negatīvi ietekmē pārmitro biotopu (slapjo virsāju, mežu, purvu) stāvokli.

Dabas rezervātā konstatētas 52 aizsargājamas sugas. Nozīmīgākās retās un aizsargājamās augu sugas ir Buksbauma grīslis *Carex buxbaumii*, sīpoliņu donis *Juncus bulbosus*, dūkstu vijolīte *Viola uliginosa*, palu staipekknītis *Lycopodiella inundata*, parastā vairoglape *Hydrocotyle vulgaris*, Baltijas dzegužpirkstīte *Dactylorhiza baltica*, stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, plankumainā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza maculata*, purva sūnene *Hammarbya paludosa*. Lielas audzes veido parastā purvmirte *Myrica gale*. No aizsargājamiem zīdītājiem sastopams ūdrs *Lutra lutra*, no putnu sugām – mežzirbe *Bonasa bonasia*, ķiķis *Pernis apivorus*, rubenis *Tetrao tetrrix* un mednis *Tetrao urogallus*, no apaļmutniekiem – strauta nēģis *Lampetra planeri*.

2. Biotopu un sugu saglabāšanas apdraudējumi

- Virsāju biotopus negatīvi ietekmē nosusināšana, uguns traucējuma trūkums, tradicionālās apsaimniekošanas trūkums un dabiskā sukcesija, kā dēļ skrajo mežaudžu un slapjo virsāju vietā veidojas saslēgtas mežaudzes.

- Pārejas purvu biotopus negatīvi ietekmē nosusināšana.
- Dabiskos zālājus un zāļu purvus apdraud aizaugšana neapsaimniekošanas dēļ.
- Purvainus mežus (grīņus) apdraud ūdens līmeņa pazemināšana un uguns traucējuma trūkums, kā dēļ notiek pārkrūmošanās, augāja vienkāršošanās.
- Uguns traucējuma trūkums pasliktina grīņu sārtenes dzīvotņu kvalitāti un samazina dzīvotnes platību.
- Bebru aizsprosti uz Kārpas upes ierobežo ceļotājzivju un nēģu migrāciju.

3. Aizsargājamo biotopu līdzšinējā apsaimniekošana un tās vērtējums

2014. gada LAD statistikas dati par zālāju apsaimniekošanu LAP agrovides pasākumā "BDUZ" liecina, ka lielākā daļa zālāju nav apsaimniekoti. Atbalstu saņēma nedaudz vairāk par pusi no biotopa 6270* *Sugām bagātas ganības un pļavas kopējās platības*, kas ir 1,2 ha, bet biotops 6230* *Vilkakūlas (tukšaiņu) zālāji* nebija apsaimniekots.

4. Apsaimniekošanas un aizsardzības prioritātes

- Galvenās dabas vērtības rezervātā ir saistītas atklātiem biotopiem – virsājiem, zāļu purviem un dabiskajiem zālājiem, tādēļ nozīmīgākā prioritāte ir uzturēt bioloģisko daudzveidību labvēlīgā aizsardzības stāvoklī nemeža biotopos.
- Atjaunot un saglabāt slapjos virsājus ar grīņu sārteni.
- Dabisko zālāju atjaunošana un saglabāšana ir prioritāte tikai tad, ja tiek saglabāti un atjaunoti arī virsāji. Pretējā gadījumā to platība rezervātā ir nepietiekama, lai nodrošinātu dabisko zālāju ilglaicīgu pastāvēšanu.
- Hidroloģiskā režīma atjaunošana un saglabāšana visā rezervāta teritorijā.
- Saglabāt atklātus, ar krūmiem neaizaugušus zāļu purvus ar parasto purvmirti.

5. Nepieciešamie apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi

5.1. Vispārīgi pasākumi

- Izvērtēt teritorijas aizsardzības statusa nomaiņu uz dabas liegumu, jo nozīmīgākās dabas vērtības ir daļēji dabiski biotopi, kuru saglabāšanai nepieciešama regulāra apsaimniekošana, nevis neiejaukšanās režīms. Biotopu apsaimniekošana, it īpaši tik lielā daļā teritorijas, kā tas nepieciešams biotopu saglabāšanai Grīņu rezervātā, ir pretrunā ar dabas rezervāta nosacījumiem, kuros paredzēta neiejaukšanās dabiskajos procesos.
- Kartēt aizsargājamus biotopus atbilstoši jaunākajai metodikai.
- Veikt hidroloģiskā režīma izpēti un noskaidrot meliorācijas ietekmes mazināšanas iespējas rezervātā, ar rokām rakto seklo grāvju sistēmu klātesamību un tās atjaunošanas nepieciešamību.
- Nodrošināt brīvu ūdens plūsmu uz Kārpas upi no apkārtējām teritorijām, kā arī pa Kārpas upi, vienlaikus saglabājot vai uzlabojot Grīņu dabas rezervātā esošo pārmitriem biotopiem nepieciešamo hidroloģisko stāvokli.
- Nav pieļaujama rezervāta tuvumā esošās Rudupes padziļināšana vai iztaisnošana, kas paātrinātu ūdens noteci no Grīņu dabas rezervāta teritorijas.

5.2. Specifiski pasākumi – biotopi

Biotopa kods	Biotopa nosaukums	Platība (ha)	Segums (%) no teritorijas kopējās platības	Biotopa kvalitāte Programmas eksperta vērtējumā	Nepieciešamās darbības	Vienreizējas vai ar lielu laika intervālu atkārtojamas darbības (ha)	Ikgadējas vai pastāvīgas darbības (ha)
91D0*	Purvaini meži	5,8	<1	Nepietiekama.	Atjaunot hidroloģisko režīmu kompleksā ar slapjiem virsājiem. Veikt kontrolētu dedzināšanu kompleksā ar virsājiem.	Saskaņā ar izpētes rezultātiem 25,0	
9010*	Veci vai dabiski boreāli meži	13,1	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.	13,1	
7140	Pārejas purvi un slīkšņas	3,3	<1	Nepietiekama.	Uzturēt atklātas platības (cirst krūmus).	3,3	
7110*	Aktīvi augstie purvi	0,8	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		0,8
6270*	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	2,5	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.	0,8	2,6
6000	Atjaunojami zālāji	8,2	<1	-	Atjaunošana. Uzturēšana.	8,2	8,2
6230*	Vilkakūlas zālāji	0,00087	<1	Slikta.	Atjaunošana. Uzturēšana.	<0,1	<0,1
4010	Slapji virsāji	60,0	4,1	Nepietiekama.	Precizēt atjaunojamo slapjo virsāju platību. Veikt kontrolētu dedzināšanu. Izcirst kokus un krūmus. Irdināt vai laukumos noņemt augsnes virskārtu.	60	60
3260	Upju straujtecēs un dabiski upju posmi	3,5	<1	Nepietiekama.	Kontrolēt bebru populāciju un likvidēt darbības sekas rezervātā, galvenokārt Lielajā Kārpas upē.	Pēc hidrologu un botāniķu (zālāji) izpētes precizēts skaits un vietas.	Pēc vajadzības pastāvīgi.

2008. gada dabas aizsardzības plānā sniegta informācija par zālāju atjaunošanas vajadzībām, kas ir 10,7 ha, kā arī atjaunošana nepieciešama mežmalu biotopiem gan dzelzceļu Liepāja–Ventspils aptuveni 6,5 km garumā 20,3 ha platībā. Tā kā dabiskie zālāji mainās salīdzinoši strauji, nepieciešams atkārtoti izvērtēt to atjaunošanas iespējas rezervāta teritorijā.

1. Teritorijas īss raksturojums

DIBINĀŠANAS GADS: 1977.

ATRAŠANĀS VIETA: Madonas novada Ļaudonas un Mārcienas pagasts.

PLATĪBA: 2978 ha.

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS: izstrādāts 2006. gadā (2006–2010).

LIKUMS: Krustkalnu dabas rezervāta likums (30.04.2009.)

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI: nav.

Krustkalnu dabas rezervāts atrodas Austrumlatvijas zemienē, Aronas paugurlidzenumā. Teritorijai raksturīgs paugurains reljefs. Tā ietver mežus un zālājus Madonas–Trepes vaļņa un Praulienas pauguraines nogāzēs, vaļņa pakājē izplūstošus ar kaļķi bagātus avotus, kas veido mazus purviņus un ezeriņus, un vairākus ezerus – lielākais ir Dreimaņu (Svētes) ezers, Lielais Plencis un Mazais Plencis, kā arī Kaļķu diķi, kas izveidojies bijušajā saldūdens kaļķiežu ieguves vietā. Īpaša vērtība ir kaļķainajiem biotopiem un ar tiem saistītajām augu sugām.

Rezervāts ir nozīmīgs Latvijai raksturīgo mežu un saldūdens kaļķiežiem saistīto biotopu un sugu, kā arī ūdeņu ekosistēmu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai. Ņemot vērā rezervāta kaļķainās augsnes, reljefu un līdz ar to dažādos mitruma apstākļus, šeit sastopami dažādi zālāju biotopu veidi. Teritorija valsts mērogā ir starp pirmajām divdesmit Natura 2000 teritorijām pēc dabisko zālāju biotopu veidu 6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas* un 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs* kopējās platības. Pēdējam no tiem dabas rezervāts ir otrā nozīmīgākā teritorija Austrumlatvijā.

Teritorijai ir liela nozīme biotopu savienotības nodrošināšanai starp Centrālvidzemes un Ziemeļaustrumu ģeobotāniskajiem rajoniem. Madonas–Trepes valnis, šķērsojot Austrumlatvijas zemieni, stiepjoties līdz Vidzemes augstienes dienvidaustrumu malai un savienojot divu upju ielejas (Daugavas un Aiviekstes), ir nozīmīgs sugu izplatīšanās ekoloģiskais koridors starp Austrumlatvijas zemieni un Vidzemes augstieni.

Krustkalnu dabas rezervātā kopumā konstatētas 43 īpaši aizsargājamas vaskulāro augu sugas un 21 īpaši aizsargājama sūnu suga. Zālāji ir nozīmīgi kā pļavas linlapes *Thesium ebracteatum* un Sibīrijas skalbes *Iris sibirica* augtene, sastopama arī smaržīgā naktsvijole *Platanthera bifolia*, stāvlapu dzegužpīrkstīte *Dactylorhiza incarnata* un Baltijas dzegužpīrkstīte *Dactylorhiza baltica*. Mežu sausajās nogāzēs aug meža silpurene *Pulsatilla*

patens, šaurlapu lakacis *Pulmonaria angustifolia* un melnā dedestiņa *Lathyrus niger*. Teritorijā atrodama sūna spīdīgā āķīte *Hamatocaulis vernicosus*, avotainā mežā – Sibīrijas mēlziede *Ligularia sibirica*, kurai Krustkalnu dabas rezervāts ir viena no divām atradnēm Latvijā.

No bezmugurkaulniekiem īpaši nozīmīgas sugas ir zirgskābeņu zilenītis *Lycaena dispar* un meža sīksamtenis *Coenonympha hero*. Rezervātā kopumā uzskaitītas septiņas īpaši aizsargājamas kukaiņu sugas, 41 aizsargājama putnu suga (taču tikai dažas no tām rezervātā ligzdo). Nozīmīgākās vērtības ir baltmugurdzeņa *Picoides leucotos* un trīspirkstu dzeņa *Picoides tridactylus* samērā lielās populācijas, ligzdojošo mežzirbju *Bonasa bonasia* skaits un visai bagātā nakts plēsīgo putnu fauna – te ligzdo urālpūce *Strix uralensis*, apodziņš *Glaucidium passerinum* un bikšainais apogs *Aegolius funereus*. Zālāju biotopi ir īpaši nozīmīgi sila cirulim *Lullula arborea*, mazajam ērglim *Aquila pomarina*, griezei *Crex crex*. Rezervātā konstatētas 11 īpaši aizsargājamas zīdītājdzīvnieku (tostarp sīkspārņu) sugas. No tām retāk sastopamā ir meža sicista *Sicista betulina*, Branta naktssīkspārnis *Myotis brandtii*.

2. Biotopu un sugu saglabāšanas apdraudējumi

- Dabisko zālāju neapsaimniekošana, pamešana un aizaugšana ar krūmiem, kas rada biotopu fragmentāciju, samazina sugu dzīvotņu platību un kvalitāti. Apsaimniekošanas iespējas pasliktina grūta pieejamība, atsevišķu pļavu apsaimniekošana ar traktortehniku nav iespējama.
- Minerālviešām bagātu avoksnāju un avotu purvu aizaugšana ar kārkliem un niedrēm; nelabvēlīga bebru ietekme uz ūdens līmeni.
- Upju biotopus ietekmē bebru darbība un koku sagāzumī, jo bebru dambju ietekmē paaugstinās ūdens līmenis Dreimaņu ezerā, Svētupē, Niedruškā un Niritē, kā dēļ upēm piegulošajās teritorijās ir pastāvīgi paaugstināts pazemes ūdens līmenis, kas negatīvi ietekmē šo teritoriju biotopu kvalitāti.

- Saldūdens biotopus negatīvi ietekmē eitrofikācija, ezeru krastu aizaugšana ar krūmiem un niedrēm.
- Notiek invazīvo augu sugu (ošlapu kļavas *Acer negundo*, baltā grimona *Swida alba*, vārpainās korintes *Amelanchier spicata*, daudzlapu lupīnas *Lupinus polyphyllus*, sikziedu spriganes *Impatiens parviflora*, puķu spriganes *Impatiens glandulifera*) izplatīšanās.

3. Aizsargājamo biotopu līdzšinējā apsaimniekošana un tās vērtējums

- Svētupes augštecē, caurtekā regulāri nojaukti bebru aizsprosti, lai regulētu ūdens līmeni un saglabātu avotu ietekmē izveidojušos purvus Dreimaņu ezera pussalā.
- Zālāju biotopi apsaimniekoti galvenokārt pļaujot. Pļauts augstu un zāle nereti atstāta nenovākta vai smalcināta, vietām siens atstāts mežmalās, kas veicinājis mežmalu eitroficēšanos un ar tām saistītās bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Kopš 2004. gada zālāju monitorings veikts katru otro gadu. Dati liecina, ka zālāju stāvoklis kļuvis sliktāks – palielinājies ekspansīvu sugu daudzums, samazinājies sugu skaits.
- 2014. gada LAD statistikas dati par zālāju apsaimniekošanu LAP agrovides pasākumā “BDUZ” liecina, ka pasākuma ietvaros bijusi apsaimniekota aptuveni puse no biotopa 6510 *Mēreni mitras pļavas* platības un 66% no 6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas* platības. Biotopa 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs* platības nav bijušas pietiekamas šim atbalstam.
- 2015. gadā īstenots LVAF projekts, kura ietvaros veikta pļavu atjaunošana, izcērtot ieaugušos kokus un krūmus, paplašinot pļavu platības, daļēji atjaunojot kādreizējās pļavu robežas.
- 2015. gadā veikta Mazā Plencā krasta attīrīšana no nolūzušajiem un ezerā iekritušajiem kokiem.
- Kopš 2016. gada Pārvalde īsteno ošlapu kļavas izplatības ierobežošanas pasākumus – ar ošlapu kļavām aizaugušo pļavu attīrīšanu, tās izcērtot un veicot celmu frēzēšanas darbus (0,6 ha platībā). Koku ciršana veikta 2016. gadā, frēzēšana – 2017. gadā.
- 2017. gadā īstenots LVAF projekts “Pļavu biotopu apsaimniekošanas pasākumi Teiču un Krustkalnu dabas rezervātos 2017. gadā”, kura ietvaros veikta atvašu pļaušana, kopumā apsaimniekojot 20,9 ha zālāju.

4. Apsaimniekošanas un aizsardzības prioritātes

- Rezervāta dabisko un nesarkto biotopu netraucēta attīstība, nodrošinot neiejaukšanos meža dabiskajos attīstības procesos, izņemot sugu aizsardzības pasākumu īstenošanu.

- Dabisko zālāju biotopu atjaunošana maksimāli iespējamā platībā un uzturēšana labvēlīgā aizsardzības stāvoklī. Prioritāri atjaunojami 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs*.
- Eitrofo ezeru, t. sk. Dreimaņu ezera, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, nodrošinot atbilstošu apsaimniekošanu.
- Invazīvo augu sugu iznīcināšana un izplatības ierobežošana.

5. Nepieciešamie apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi

5.1. Vispārīgi pasākumi

- Kartēt aizsargājamus biotopus atbilstoši jaunākajai metodikai.
- Saglabāt un atjaunot gaismas prasīgo aizsargājamo augu sugu (meža silpurenes *Pulsatilla patens*, pļavas linlapes *Thesium ebracteatum*, melnās dedestiņas *Lathyrus niger*, šaurlapu lakača *Pulmonaria angustifolia*) atradnes, novācot krūmu apaugumu ceļmalās un izcērtot egļu paaugu un izvācot pamežu skuju koku mežos, konkrētās no botāniskā viedokļa nozīmīgākajās vietās.
- Izņemt un ierobežot invazīvo augu sugu izplatīšanos (neatkarīgi no biotopa veida).
- Izpētīt hidroloģiskā režīma atjaunošanas iespējas dabas lieguma mežos Dreimaņu ezera apkārtnē un piegulošajā teritorijā, izvērtējot ūdens līmeņa atjaunošanas potenciālās ietekmes uz citiem biotopiem un apkārtni.

5.2. Specifiski pasākumi – biotopi

Biotopa kods	Biotopa nosaukums	Platība (ha)	Segums (%) no teritorijas kopējās platības	Biotopa kvalitāte Programmas eksperta vērtējumā	Nepieciešamās darbības	Vienreizējas vai ar lielu laika intervālu atkārtojamas darbības (ha)	Ilgadējas vai pastāvīgas darbības (ha)
91D0*	Purvaini meži	94,1	3,2	Nepietiekama.	Neiejaukšanās. Atjaunot hidroloģisko režīmu Dreimaņu ezera masīvā.	Saskaņā ar izpētes rezultātiem	94,1
9180*	Nogāžu un gravu meži	1,0	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		1,0
9080*	Staignāju meži	7,1	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		7,1
9010*	Veci vai dabiski boreāli meži	46,4	1,6	Slikta.	Neiejaukšanās.		46,4
9050	Lakstaugiem bagāti egļu meži	155,0	5,2	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		155,0
7230	Kaļķaini zāju purvi	0,8	<1	Nepietiekama.	Ierobežot niedres – pēc nepieciešamības atbilstoši situācijai dabā (jāvērtē). Izcirst krūmus vismaz reizi piecos gados pussalā un Dreimaņu ezera R krastā, nebojājot avoksnājus. Aizvākt nopļautās niedres un krūmus (nedrīkst dedzināt uz vietas).		0,8
7210*	Dižās aslapes audzes	12,7	<1	Laba.	Veikt regulāru bebru aizsprostu kontroli un novākšanu. Izcirst krūmus un pļaut niedres Dreimaņu ezera piekrastē un pussalā.		12,7 1
7160	Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi	23,64	<1	Laba.	Veikt regulāru bebru aizsprostu kontroli un novākšanu visā hidroloģiski saistītajā teritorijā. Izcirst un savākt krūmus vismaz reizi piecos gados.		23,64 1
7140	Pārejas purvi un sliksņas	1,02	<1	Laba.	Veikt regulāru bebru aizsprostu kontroli un novākšanu visā hidroloģiski saistītajā teritorijā. Izcirst un savākt krūmus vismaz reizi piecos gados.		1,02 0,5
7110*	Aktīvi augstie purvi	0,27	<1	Laba.	Neiejaukšanās.		0,27

Biotopa kods	Biotopa nosaukums	Platība (ha)	Segums (%) no teritorijas kopējās platības	Biotopa kvalitāte Programmas eksperta vērtējumā	Nepieciešamās darbības	Vienreizējas vai ar lielu laika intervālu atkārtojamas darbības (ha)	Ilgadējas vai pastāvīgas darbības (ha)
6510	Mēreni mitras pļavas	2,00	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.		2,00
6450	Palieņu zālāji	7,43	<1	Slikta.	Atjaunošana. Uzturēšana.		7,43
6430	Eitrofas augsto lakstaugu audzes	4,99	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.		4,99
6410	Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnes	4,82	<1	Slikta.	Atjaunošana. Uzturēšana.		4,82
6270*	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	73,21	2,5	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.		73,21
6210	Sausi zālāji kaļķainās augsnes	0,05	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.		0,05
3260	Upju straujtecēs un dabiski upju posmi	4,5	<1	Nepietiekama.	Ierobežot bebru darbību Niedruškā, Svētupē, Nirītē – kontrole, aizsprostu un koku sagāzumu izjaukšana, rezultātu uzturēšana – ūdens caurvades nodrošināšana.		4,5 pēc nepieciešamības
3160	Distrofi ezeri	0,47	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		0,47
3150	Eitrofi ezeri	60,43	2,0	Nepietiekama.	Attīrīt no sakritušajiem kokiem (Mazais Plencis un Dreimaņu ezers). Izcirst un savākt krūmus Dreimaņu ezerā. Izpļaut ūdensaugus līdz 2m dziļumam Dreimaņu ezerā.	1,0 0,2 0,2	
3140	Ezeri ar mieturajū augāju	50,67	1,70	Nepietiekama.	Pļaut niedres reizi piecos gados mazajā Plenci.	2,0	

Zālāju biotopu atjaunošana un apsaimniekošana detāli apskatīta Krustkalnu zālāju apsaimniekošanas plānā, kuru uzsākts gatavot 2015. gadā – tas pašlaik ir izstrādes procesā (autore A. Namatēva). Atjaunošanas pasākumi ietver arī ceļu un tilta remontu, lai nodrošinātu piekļuvi zālāju apsaimniekošanas tehnikai. Nozīmīgi atjaunošanas pasākumi ir arī koku un krūmu ciršana gar grāvjiem, ekspansīvo augu un sūnu sugu ierobežošana un dažviet seklo grāvju sistēmu atjaunošana.

1. Teritorijas īss raksturojums

DIBINĀŠANAS GADS: 1912.

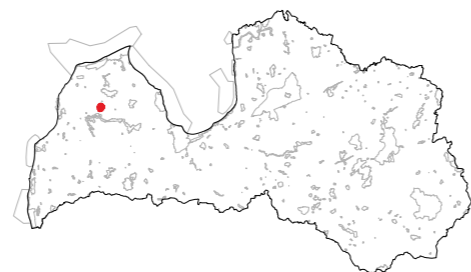
ATRAŠANĀS VIETA: Ventspils novada Usmas pagasts.

PLATĪBA: 818 ha.

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS: izstrādāts 2009.gadā (2009–2024).

LIKUMS: Moricsalas dabas rezervāta likums (16.03.2000.).

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI: nav.

Dabas rezervāts atrodas Usmas ezerā un ietver Moricsalu, Lielalksnites salu un Usmas ezera Lužikērtes līci ar akvatoriju. Rezervāts ir nozīmīgs savdabīgas, cilvēka darbības ilgstoši netraucētas meža ainavas aizsardzībai un īpaši retu augu, ķērpju, sēņu un dzīvnieku lielās sugu daudzveidības saglabāšanai. Moricsalas rezervāta teritorija ir unikāla ar senu aizsardzības vēsturi, tā ir vecākā aizsargājamā dabas teritorija Latvijā. Moricsalas nozīmīgākā vērtība ir vecs, dabisks platlapju mežs ar ilgstoši netraucētiem mežiem raksturīgu struktūru. Pirms rezervāta nodibināšanas uz salas ganīti lopī. Mūsdienās netraucēti ekosistēmas attīstības procesi raksturīgi arī Lielalksnites salas mežos, tomēr pļavas un pārplūstoši klajumi agrāk aizņēma lielāko daļu no šīs salas.

Teritorijā konstatēti deviņi ES nozīmes aizsargājamo biotopu veidi, no kuriem nozīmīgākie ir ozolu un platlapju meži. Sastopamas daudzas aizsargājamas sugas – 10 zīdītāju, 16 putnu, četras zivju, 53 bezmugurkaulnieku, 11 ķērpju, 18 sūnu un 19 vaskulāro augu sugas. Nozīmīgākās sugas ezerā ir gludsporu ezerene *Isoetes lacustris*, vienziēda krastene *Littorella uniflora*, lokanā najāda *Najas flexilis*, bet Moricsalas mežos – zaļā divzobe *Dicranum viride*, dobais cirulītis *Corydalis cava* un vidējais cirulītis *Corydalis intermedia*. Konstatētas daudzas retas bezmugurkaulnieku, sevišķi vaboļu, sugas, piemēram, lapkoku praulgrauzis *Osmoderma barnabita*, krāšņvabole *Agrilus biguttatus*, sarkanais plakanis *Cucujus cinnaberinus*, sarkankrūšu celmgrauzis *Leptura thoracica* u. c. Uz salas dzīvo jūras ērglis *Haliaeetus albicilla* un zivjērglis *Pandion haliaetus*.

Kopš 2004. gada Moricsalas dabas rezervāts ietilpst starptautiski putniem nozīmīgas vietas sastāvā (“Moricsala un Viskūžu sala”, vietas kods LV074).

2. Biotopu un sugu saglabāšanas apdraudējumi

- Antropogēnā ietekme – rezervātā notiekošā zinātniskā darbība un maksājumi, kā arī citi apmeklētāji, kas uzturas rezervāta ūdens akvatorijā, tostarp tūrisma attīstība rezervāta teritorijai piegulošajos īpašumos.
- Piestātņu, molu un kanālu būvniecība, peldvietu

izmantošana negatīvi ietekmē ezera seklūdens daļu un ezereņu audzes.

- Aktīva ūdens transportlīdzekļu (motorlaivu, jahtu ūdensmotociklu) izmantošana tiešā dabas rezervāta tuvumā, izraisot seklūdens zonas grunts pārkalošanu un te esošo ūdensaugu, tostarp reto un aizsargājamo, izraušanu no gultnes un iznīcināšanu.
- Ezera eitrofikācija meliorācijas sistēmu ūdeņu ieplūdes dēļ.
- Dabisko zālāju biotopus apdraud aizaugšana apsaimniekošanas pārtraukšanas dēļ.
- Atmirušo niedru vaļņa kavējošā ietekme uz virszemes noteci no salām un pļavu pārpurvošanās veicināšana.
- Īpaši aizsargājamo ūdensaugu sugām piemērotās piekrastes daļas aizaugšana. Lai arī kopējais Usmas ezera aizaugums ir neliels ~ 5%, taču gandrīz visa augu attīstībai piemērotā ezera daļa ir vairāk vai mazāk blīvi noaugusi, tā apdraudot lokanās najādas, gludsporu ezerenes un vienziēda krastenes dzīvotnes. Par minēto īpaši aizsargājamo ūdensaugu sugu biotopiem un potenciālajiem biotopiem uzskatāma smilšaina vai granšaina seklūdens josla līdz 3 m dziļumam ar skrajām niedru audzēm, kurās nedominē peldlapu (nimfeīdu) augu sugu sabiedrības.

3. Aizsargājamo biotopu līdzšinējā apsaimniekošana un tās vērtējums

Dabiskie zālāji Moricsalā pie “Kalviņu” mājām ir pļauti, bet vairākus gadus zāle tika atstāta nenovākta. Tas ir radījis zālāja eitrofikāciju un sugu sastāva vienkāršošanu. Negatīvā ietekme ir atgriezeniska un pakāpeniski novēršama, uzsākot zāles novākšanu, kas pēdējos gadus tiek veikts.

4. Apsaimniekošanas un aizsardzības prioritātes

- Dabisku procesu netraucētas norises nodrošināšana mežā un citos dabiskos biotopos, kā arī to sugu dzīvotnēs, kurām nepieciešama netraucēta, dabiska vide.

- Dabisko zālāju biotopu saglabāšana ir vēlama bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai rezervātā, īpaši, ar ziedaugiem barojošos bezmugurkaulnieku daudzveidībai un aizsargājamo spāru sugu saglabāšanai.

5. Nepieciešamie apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi

5.1. Vispārīgi pasākumi

- Uzturēt sugu daudzveidības saglabāšanai nozīmīgo dabisko zālāju biotopu pie „Kalviņu” mājām – noganīt

vai pļaut ar siena savākšanu, kā arī izvērtēt kadiķu audžu atjaunošanas potenciālu.

- Pēc nepieciešamības veikt mežacūku *Sus scrofa*, bebru *Castor fiber* un jūras kraukļu *Phalacrocorax carbo* skaita regulēšanu, ja šo dzīvnieku darbība negatīvi ietekmē rezervāta dabas vērtības.
- Turpināt nodrošināt teritorijas aizsardzību un cilvēka ierobežotas uzturēšanās kontroli, kas būtiska putnu ligzdošanas sekmēm.
- Izvērtēt atmirušo niedru masu vai sadedzināt ziemā uz salu minerālaugšnes un ūdensvides robežas ar mērķi uzlabot ūdens novadišanu no salām. Saskaņā ar eksperta atzinumu.

5.2. Specifiski pasākumi – biotopi

Biotopa kods	Biotopa nosaukums	Platība (ha)	Segums (%) no teritorijas kopējās platības	Biotopa kvalitāte Programmas eksperta vērtējumā	Nepieciešamās darbības	Vienreizējās vai ar lielu laika intervālu atkārtojamas darbības (ha)	Ikgadējās vai pastāvīgas darbības (ha)
91E0*	Aluviāli meži	7,4	<1	Laba.	Neiejaukšanās.		7,4
9160	Ozolu meži	13,2	1,6	Laba.	Neiejaukšanās.		13,2
9080*	Staignāju meži	3,5	<1	Laba.	Neiejaukšanās.		3,5
9020*	Veci jaukti platlapju meži	30,3	3,7	Laba.	Neiejaukšanās.		30,3
9010*	Veci vai dabiski boreāli meži	13,7	1,7	Laba.	Neiejaukšanās.		13,7
6450	Palieņu zālāji	0,1	<1	Slikta.	Atjaunošana. Uzturēšana.	0,1	0,1
6270*	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	1,1	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.	0,0	1,1
5130	Kadiķu audzes zālājos un virsājos	0,6	<1	Slikta.	Atjaunošana (vispirms jāizvērtē atjaunošanas potenciāls, iespējams, nozīmīgāk ir atstāt platību dabiskajai sukcesijai). Uzturēšana.	0,6	0,6
3150	Eitrofi ezeri	690,9	84,5	Nepietiekama.	Izpļaut virsūdens un peldlapu augāju vietās, kur tās apdraud lokanās najādas, gludsporu ezerenes un vienziēda krastenes dzīvotnes. Pēc vajadzības.	0,5	

1. Teritorijas īss raksturojums

DIBINĀŠANAS GADS: 1982.

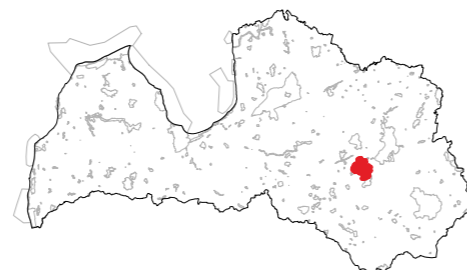
ATRAŠANĀS VIETA: Madonas novada Mētrienas un Barkavas pagasts; Varakļānu novada Murrastienes un Varakļānu pagasts; Krustpils novada Atašienes pagasts.

PLATĪBA: 19 779 ha.

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS: izstrādāts 2006. gadā (2006–2010), darbības termiņš pagarināts līdz 2019. gadam.

LIKUMS: Teiču dabas rezervāta likums (15.05.2008.).

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI: nav.

Teiču dabas rezervāts atrodas Austrumlatvijas zemienē, apvidū, kur raksturīgi plaši purvi, kas robežojas ar mozaikveida mežu un lauksaimniecības zemju ainavu. Rezervātā iekļauts Latvijas lielākais augsto purvu masīvs. Teiču purva masīvam ir raksturīga Austrumlatvijas purvu veģetācija, un kopā ar 18 ezeriem un akačiem tas veido nozīmīgu mitrāju kompleksu. Lielākie ezeri ir Kurtavas, Islienā, Siksala, Lisiņas un Vaboles ezeri. Teiču purva masīvā minerālgrunts pacēlumus veido flūtingi jeb gari vaļņveida pacēlumi, kas veidojušies, kūstot ledājiem – Rāksala, Siksala u. c. Meži dabas rezervātā aizņem ap 20% no visas teritorijas, galvenokārt tie ir purvaini priežu un bērzu meži, slapji egļu meži, melnalkšņu dumbrāji un nosusināti meži, nedaudz sastopami skujkoku meži sausās minerālaugsnēs. Lielākie mežu masīvi ir rezervāta ziemeļu daļā un uz dienvidiem no Kurtavas ezera. Pārejas un zāļu purvi sastopami ļoti nelielās platībās, galvenokārt ezeru krastos. Lielākā vienlaidus pārejas purva platība izveidojusies aizaugušā Šumāna ezera vietā.

Teiču dabas rezervātā kopumā konstatēti 16 ES nozīmes aizsargājami biotopu veidi. Nozīmīgākie ir aktīvi augstie purvi, purvaini meži, veci boreāli meži un distrofi ezeri, kā arī dabiskie zālāji. Valsts mērogā dabas rezervāts ir piecpadsmitā nozīmīgākā Natura 2000 teritorija biotopa 6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas* aizsardzībai (2,5% no kopējās biotopa platības Natura 2000 tīklā). 6410 *Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs* ir izcili etaloni šo biotopu daudzveidībai Austrumlatvijā. Ainavekoloģiski dabas rezervāta zālāji ir nozīmīgi kā savienojošais posms sugu izplatīšanās procesā starp Lubāna mitrāju un Daugavas ieleju, jo Ziemeļaustrumu ģeobotāniskā rajona centrālajā daļā nav citu Natura

2000 teritoriju ar nozīmīgām dabisko zālāju platībām.

Dabas rezervāts ir dzīvotne retām un aizsargājamām augu sugām, atsevišķām sugām šeit ir zināmas lielākās vai pat vienīgās atradnes Latvijā. Te sastopamas 38 retas, aizsargājamas vaskulāro augu, 24 sūnu, 79 putnu, 14 bezmugurkaulnieku un 15 ziditāju sugas. Rezervāts ir putniem starptautiski nozīmīga vieta Latvijā, kā arī tas ir Ramsāres mitrājs, nozīmīgs purvam specifisku un retu putnu sugu aizsardzībai, kā arī barošanās un atpūtas vieta caurceļojošiem ūdensputniem. Nozīmīgākās dabas rezervātā sastopamās sugas ir pelēkā dzērve *Grus grus*, mežirbe *Bonasa bonasia*, pļavu lija *Circus pygargus*, jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*, gūgatnis *Philomachus pugnax*, rubenis *Tetrao tetrax*, melnā puskuitala *Limosa limosa*, dzeltenais tārtiņš *Pluvialis apricaria* un lietuvainis *Numenius phaeopus*. Te ir liels ligzdojošo purva tilbiņu *Tringa glareola* un pļavas tilbiņu *Tringa totanus* skaits. Vaboles ezers ir putniem bagātākā vieta Teiču purvā – ligzdo upes zīriņš *Sterna hirundo* un ievērojams pīļu skaits, īpaši cekulpīles *Aythya fuligula*.

No retajām vaskulāro augu sugām dabas rezervātā sastopamas, piemēram, platlapu cinna *Cinna latifolia*, dzeltenā dzegužkurpīte *Cypripedium calceolus*, Lēzela lipare *Liparis loeselii*, trejdaivu koraļlsakne *Corallorhiza trifida*, jumstiņu gladiola *Gladiolus imbricatus* u. c. No retajām sūnu sugām sastopama trejdaivu bacānija *Bazzania trilobata*, šaurpūslišu mēslsūna *Splachnum sphaericum*, sarkanā mēslsūna *Splachnum rubrum*, mikstais sfagns *Sphagnum molle*. No bezmugurkaulniekiem te konstatētas tādas īpaši aizsargājamas sugas, kā spilgtā purvuspāre *Leucorrhinia pectoralis*, divjoslu airvabole *Graphoderus bilineatus*, skabiozu pļavraibenis *Euphydryas aurinia*, lielais skābeņu

zeltainītis *Lycaena dispar*. No ziditājiem nozīmīgas sugas ir ūdrs *Lutra lutra*, lūsis *Lynx lynx*, meža sicista *Sicista betulina*, diķu naktssikspārnis *Myotis dasycneme*.

2. Biotopu un sugu saglabāšanas apdraudējumi

- Kādreizējās saimnieciskās darbības rezultātā pirms īpaši aizsargājamās dabas teritorijas izveides ir veikta Teiču purva un tā apkārtnes meliorācija. Lai gan daļa izveidoto grāvju ir aizsprostoti, lai nodrošinātu purva biotopu saglabāšanu un daļu grāvju aizdambējuši bebrī, atsevišķi grāvji joprojām funkcionē, veicinot teritorijas susināšanu.
- Dabisko zālāju apsaimniekošanas pārtraukšana vai nepiemērota apsaimniekošana, nopļauto zāli nenovācot, bet novietojot grāvmalās, veicina eitrofikāciju.
- Aizsērējušo meliorācijas sistēmu un bebru darbības dēļ, paaugstinoties ūdens līmenim grāvjos, atsevišķos dabiskajos zālajos (Ozolsala, Medņuriesti, Pulcenes jeb Zaļā sala) ir sācies pārpurvošanās process, biotopi pamazām zaudē botānisko vērtību, apsaimniekošana kļūst apgrūtināta.
- Ūdens līmeņa pazemināšanās Vaboles ezerā, kas notiek meliorācijas dēļ, vērojama bijušā ezera atsevišķu daļu aizaugšanu ar kokiem, kas, savukārt, nelabvēlīgi ietekmē tur ligzdojošās purva putnu sugas.
- Invazīvās sugas Sosnovska latvāņa *Heracleum sosnowskyi* izplatīšanās.

3. Aizsargājamo biotopu līdzšinējā apsaimniekošana un tās vērtējums

- 2001. – 2005. gadā īstenots LIFE programmas projekts “Pasākumi dabas aizsardzības nodrošināšanai Teiču reģionā” (LIFE00 NAT/LV007127), kura ietvaros veikta nosusinātu purvu biotopu hidroloģiskā režīma atjaunošana ~1000 ha platībā (uzbūvējot 42 dambjus uz grāvjiem) un aizaugušu zālāju biotopu atjaunošana 858 ha platībā.
- Līdz 2010. gadam purva teritorijā uzbūvēts 101 aizsprosts purvu hidroloģiskā režīma atjaunošanai, turpmāko gadu laikā aizsprosti ir laboti un uzturēti, tāpēc novērojama labvēlīga ietekme uz purvu biotopu atjaunošanos un stāvokļa uzlabošanos.
- 2014. gada LAD statistikas dati par zālāju apsaimniekošanu LAP agrovides pasākumā “BDUZ” liecina, ka šīs programmas ietvaros apsaimniekoti 84-98% no dabisko zālāju platības.
- Ar Teiču dabas fonda atbalstu 2017.gadā veikta pļavu pļaušana ar sienu novākšanu 179,45 ha platībā. Daļā pļavu novāktais siens sastumts pļavu malās,

krūmos. LVAF atbalstītā projekta “Pļavu biotopu apsaimniekošanas pasākumi Teiču un Krustkalnu dabas rezervātos 2017.gadā” ietvaros veikta Teiču DR mazo pļavu, kuru apsaimniekošana ar tehniku ir apgrūtināta, pļaušana un krūmu apauguma novākšana 5,7 ha platībā (apsaimniekotājs - Teiču dabas fonds).

- Veikta hidroloģiskā izpēte, lai nodrošinātu turpmāko teritoriju dabas vērtību apsaimniekošanas plānošanu un apsaimniekošanu. Tomēr, ņemot vērā teritorijas prioritāro nozīmi purvu biotopu un ar tiem saistīto sugu aizsardzībā, pirms jebkādu meliorācijas sistēmu atjaunošanas pasākumu uzsākšanas, nepieciešama papildus izpēte, vērtējot katra konkrētā grāvja potenciālās atjaunošanas iespējamās ietekmes uz purvu biotopiem. Jāveic hidroloģiskā stāvokļa izmaiņu modeļošana un kopējās ietekmes analīze, t.sk. arī par papildus nepieciešamo aizsprostu izbūvi uz purva esošajiem grāvjiem, lai nepieļautu noteci no purva.
- 2016. gadā veikta Vaboles ezera hidroloģisko sistēmu un atjaunošanas potenciāla izpēte, izstrādāti norādījumi Vaboles ezera optimālai un ilgtspējīgai apsaimniekošanas pasākumu plānošanai un īstenošanai.
- Katru gadu tiek veikti Sosnovska latvāņa audžu ierobežošanas pasākumi (pļaušana, augu rozešu izduršana utml.), kas ne vienmēr ir rezultatīvi. 2017. gadā atsevišķu projektu ietvaros veikta divreizēja latvāņu pļaušana un noganīšana 2,2 ha platībā, Ozolsalā 0,218 ha platībā latvāņu ierobežošanai, saskaņā ar ekspertu norādījumiem, izmantoti herbicīdi.

4. Apsaimniekošanas un aizsardzības prioritātes

- Esošo aizsprostu uzturēšana un remonts, jaunu aizsprostu būvēšana un ūdens noteces ierobežošana grāvjos, kas atūdeņo augsto purvu.
- Ūdenslīmeņa atjaunošana un uzturēšana Vaboles ezerā ligzdojošām un caurceļojošām putnu sugām optimālā stāvoklī.
- Dzeltenās dzegužkurpītes *Cypripedium calceolus* atradnes apsaimniekošana, uzturot sugai optimālus apstākļus.
- Sosnovska latvāņa izplatīšanās ierobežošana.
- Atjaunot un uzturēt dabiskos zālājus labvēlīgā aizsardzības stāvoklī to vēsturiskajās robežās, kādas bija 20. gs. 60.-70. gados, izņemot situācijas, kur objektīvi pierādīts, ka zālāju meliorācijas sistēmu uzturēšana vai atjaunošana būtiski apdraud prioritāri aizsargājamus purvu biotopus, un situācijas, kad aizaugušu zālāju vietā jau izveidojušies citi (mežu, purvu) aizsargājami biotopi.

5. Nepieciešamie apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi

5.1. Vispārīgi pasākumi

- Veikt papildus izpēti par dabisko zālāju uzturēšanai labvēlīga hidroloģiskā režīma atjaunošanu, par pamatu ņemot O.Aleksāna 2015. gadā izstrādāto vērtējumu par zālāju hidroloģisko režīmu un A.Namatēvas 2015. gadā sagatavotos priekšlikumus zālāju atjaunošanai. Jāizvērtē katra konkrētā grāvja potenciālās atjaunošanas iespējamās ietekmes uz purvu biotopiem, veicot hidroloģiskā stāvokļa izmaiņu modelēšanu un kopējās ietekmes analīzi, kā arī veikt izpēti par papildus nepieciešamo aizsprostu izbūvi uz purvā esošajiem grāvjiem meliorācijas sistēmu atjaunošanas rezultātā, lai nepieļautu noteci no purva. Zālājos, kuros ir pastāvējusi lokāla

seklo grāvju sistēma, kas veidota, lai atvieglotu apsaimniekošanu, novadot no zālāja liekos virsūdeņus (piemēram, Ozolsalā), jāizvērtē šo grāvju atjaunošana un uzturēšana. Izpētes secinājumos jāņem vērā teritorijas prioritārā nozīme purva biotopu un ar tiem saistīto sugu saglabāšanā.

- Ierobežot un iznīcināt Sosnovska latvāņu audzes.
- Veikt grozījumus Teiču dabas rezervāta likumā, paredzot iespēju veikt hidroloģiskā režīma atjaunošanu Vaboles ezerā.

5.2. Specifiski pasākumi

5.2.1. Sugas

Dzeltenās dzegužkurpītes atradņu stāvokļa uzlabošanai reizi 5–10 gados 6,9 ha platībā izcirst otrā stāva egles un paaugu (meža 135. kvartāla 6. nogabals).

5.2.2. Biotopi

Biotopa kods	Biotopa nosaukums	Platība (ha)	Segums (%) no teritorijas kopējās platības	Biotopa kvalitāte Programmas eksperta vērtējumā	Nepieciešamās darbības	Vienreizējas vai ar lielu laika intervālu atkārtojamas darbības (ha)	Ikgadējas vai pastāvīgas darbības (ha)
9080*	Staignāju meži	151,9	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		152,1
9060	Skujkoku meži uz osveida reljefa formām	39,4	<1	Slikta.	Neiejaukšanās.		
9010*	Veci vai dabiski boreāli meži	195,7	1,0	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		195,9
9020*	Veci jaukti platlapju meži	35,5	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		35,6
9100*	Purvaini meži	2624,3	13,3	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		2624,3
7150	<i>Rhynchosporion albae</i> pioniersabiedrības	170,2	<1	Laba.	Neiejaukšanās.		170,2
7140	Pārejas purvi un sliksņņas	177,9	<1	Laba.	Izcirst kokus ap Vaboles ezeru.	Saskaņā ar eksperta atzinumu ³ .	

³ Atzinums NR. UB/2016/6 "Par Teiču dabas rezervātā ietilpstošā Vaboles ezera hidroloģijas vēsturisko dinamiku, meliorācijas ietekmi uz veģetāciju/ornitofaunu un hidroloģijas atjaunošanas iespējām".

Biotopa kods	Biotopa nosaukums	Platība (ha)	Segums (%) no teritorijas kopējās platības	Biotopa kvalitāte Programmas eksperta vērtējumā	Nepieciešamās darbības	Vienreizējas vai ar lielu laika intervālu atkārtojamas darbības (ha)	Ikgadējas vai pastāvīgas darbības (ha)
7120	Degradēti augstie purvi	4,0	<1	Nepietiekama.	Būvēt aizsprostus un regulēt ūdens noteci grāvjos, kas atūdeņo purvu. Labot aizsprostus.	Pēc nepieciešamības.	
7110*	Aktīvi augstie purvi	13509,3	68,3	Laba.	Neiejaukšanās.		13509,3
6510	Mēreni mitras pļavas	8,38	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.	Līdz 8,38.	8,38
6410	Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs	27,1	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.	Līdz 27,1.	27,1
6450	Palieņu zālāji	1,68	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.	Līdz 1,68.	1,68
6270*	Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	90,3	<1	Nepietiekama.	Atjaunošana. Uzturēšana.	Līdz 90,3.	90,3
3260	Upju straujtecēs un dabiski upju posmi	2,0	<1	Laba.	Neiejaukšanās.		2,0
3160	Distrofi ezeri	238	1	Laba.	Vaboles ezers – izveidot un uzturēt optimālu ūdens līmeni (mērķplatība 130 ha). Viens risinājuma variants ir regulējama meniķa ierīkošana uz Vaboles upes pēc iespējas tuvāk tās iztekai no ezera. Vieta precizējama pēc topogrāfijas. Otrs risinājuma variants atjaunošanas pasākumiem: būvēt aizsprostus uz Vaboles upītes; pilnībā aizbērt atsevišķus grāvjus.	130,0	
3150	Eitrofi ezeri	156,8	<1	Nepietiekama.	Neiejaukšanās.		156,8

Vienreizēji zālāju atjaunošanas pasākumi jāveic gandrīz visā platībā, jo vairums zālāju no malām aizaug ar krūmiem, samazinot zālāja platību, kā arī vairumā platību iepriekšējo gadu apsaimniekošanas prakses dēļ ir notikusi eitrofikācija, kuras ietekme ir jāsamazina.